

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältäen taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön palvelut sekä muut hyvinvointia ja asukasosallisuutta edistävät palvelut. Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi lautakunnan toimintaan kuuluu osa sivistyspalveluihin kuuluvan yhteisö- ja kehittämispalvelujen toiminnasta, joka vastaa hyvinvoinnin ja terveyden, asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistyön edistämisestä. Hyvinvoinnin kehitysohjelma sisältyy kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon. Palvelualueen hallinto on jaettu kahdelle lautakunnalle.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuret mahdollisuudet itse määritellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Vuosi 2026 käynnistää Ilmari Nurmisen pormestariohjelman ja uuden Tampereen strategian toimeenpanon kulttuurin ja vapaa-ajan palveluissa. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut ovat osa kaikkien tamperelaisten arkea, lähellä ja jokaisen saatavilla. Samaan aikaan kuitenkin kaupungin talouden haasteet edellyttävät tarkastelemaan palvelurakenteita ja toimintoja kriittisesti. Muutokset palveluihin ja niiden rakenteisiin pohjautuvat vaikutusten ennakoarviointeihin niin että kuntalaisille ja asiakkaille muutoksista olisi mahdollisimman vähän haittaa.

Tampereen kasvun oletetaan jatkuvan vuonna 2026. Tampere on edelleen vetovoimainen opiskelukaupunki ja myös kansainvälisesti houkutteleva. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelurakenteen tulee edelleen kyetä tukemaan kaikkien asukkaiden hyvinvointia tarjoten aidon mahdollisuuden osallistumiseen mahdollisista henkilökohtaisista talouden haasteista huolimatta. Myös yhdistysten ja järjestöjen toimintaan kohdistuneet rahoitusleikkaukset heikentävät tamperelaisille tarjottavia palveluita, mikä saattaa aiheuttaa painetta kaupungin omien palveluiden suuntaan. Toisaalta samaan aikaan on kehitettävä uutta, mutta myös huolehdittava olemassa olevien palveluiden toimivuudesta. Houkuttelevat ja helposti saavutettavat liikunnan olosuhteet sekä kattava liikuntapaikkaverkosto mahdollistavat hyvät olosuhteet aina omaehtoisesta liikkumisesta huippu-urheiluun. Monipuoliset, elämykselliset ja jopa ainutlaatuiset kulttuuri- ja urheilutapahtumat kiinnostavat tamperelaisten lisäksi sekä kansallista että kansainvälistä yleisöä.

Tampere koetaan edelleen turvallisena kaupunkina elää ja kasvaa. Turvallisuuden tunteen ylläpitäminen edellyttää jatkuvasti tekoja sosiaalisen turvallisuuden, osallisuuden ja vuorovaikutuksen vahvistamiseksi. Samaan aikaan kun on varauduttava monenlaisiin uhkiin ja toimintaympäristön muutoksiin, on vahvistettava luottamusta, hyviä väestösuhteita ja etenkin tulevaisuususkoa. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut tarjoavat erilaisia yhdessä olemisen paikkoja ja tapoja, sosiaalisen pääoman kasvattamista sekä luovat elämyksiä, jotka vahvistavat kulttuurista hyvinvointia. Uudenlaisia yhteisöllisyyden muotoja kehitetään eri asuinalueille tarjoamaan luontevan paikan kohtaamiseen ja harrastamiseen. Vahvistamalla nuorisotyön erilaisia muotoja voidaan tukea nuorten mielen hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa arjen kohtaamisten avulla.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Toiminnan tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen. Kaupunginhallituksen 12.5.2025 linjaamat toiminnan painotukset otetaan huomioon tavoitteiden valmistelussa. Painotukset on esitetty alla:

- Palvelujen kohdentaminen alueellisten tarpeiden mukaisesti
- Kansainvälisen väestön kasvun ja moninaistuvien taustojen huomioiminen palvelujen kehittämisessä
- Sosiaalisen turvallisuuden lisääminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen eri palveluissa ja eri toimintojen avulla
- Liikunnallisen elämäntavan tukeminen ja asiakaslähtöisen kehittämisen vahvistaminen
- Ryhmämuotoisen nuorisotyön, liikunnallisen nuorisotyön ja toisen asteen oppilaitosnuorisotyön kehittäminen
- Kulttuurin tilakysymysten ratkaiseminen ja edistäminen mm. kokoelmakeskus, Tampereen taidemuseo, Sara Hildénin taidemuseo, Työväenopisto ja Hiedanranta sisältäen musiikkioppilaitokset.

Talous

Talousarviossa on varauduttu kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutuksiin sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen vuokrakustannuksiin. Lisäksi talousarvioesitykseen sisältyy palvelutarpeiden kasvuun sekä kustannustason nousuun liittyviä lisäystarpeita (0,6 milj. euroa) sekä lukuisia toiminnan tehostamis- ja sopeuttamistoimenpiteitä (3,1 milj. euroa). Lisäykset liittyvät uuden Hervannan vapaa-aikakeskuksen resurssointiin, liikuntamotivaattorien lisäämiseen ja tietohallinnon kustannusten kasvuun. Talousarvion sisältämiä sopeuttamistoimenpiteitä ovat mm. maksutulojen kasvattaminen, kilpa- ja huippu-urheilun projektiavustusten lopettaminen ja eräiden muiden avustusten vähentäminen, luonnonjääluiistelukenttien vähentäminen, Mansen Massit yhteisörahasta luopuminen sekä yksiköiden toimintojen ja hankintojen supistaminen ja tehostaminen. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 2,3 milj. euroa (+1,9 %) kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna.

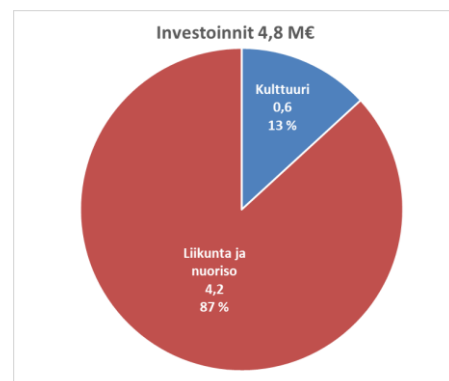
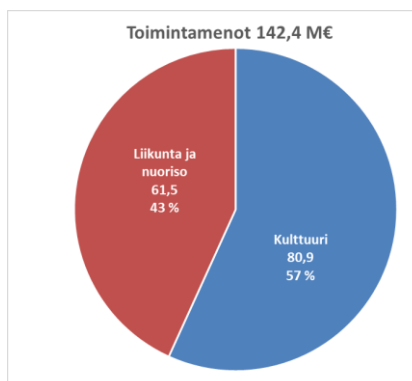
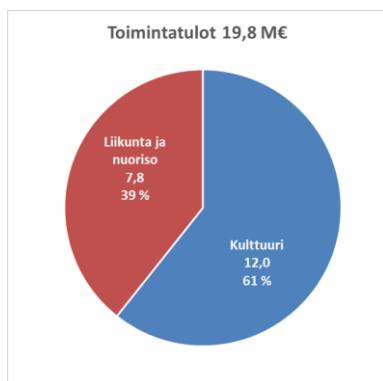
Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Toimintatulot			
Myyntitulot	4 437	3 765	3 764
Maksutulot	12 068	10 599	11 679
Tuet ja avustukset	1 977	2 160	1 807
Vuokratulot	1 507	1 425	1 480
Muut toimintatulot	919	809	1 119
Toimintatulot yhteensä	20 908	18 757	19 849
Valmistus omaan käyttöön	37	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-47 856	-49 701	-52 331
Palvelujen ostot	-17 769	-16 900	-15 636
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 654	-5 221	-4 857
Avustukset	-19 502	-21 069	-19 797
Vuokramenot	-42 840	-44 897	-48 864
Muut toimintamenot	-1 608	-1 250	-939
Toimintamenot yhteensä	-135 192	-139 038	-142 425
Toimintakate	-114 284	-120 281	-122 576
Rahoitustulot ja -menot	7	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 709	-7 309	-10 357
Tilikauden tulos	-120 987	-127 590	-132 933

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-15 250	-17 284	-4 800

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	19 783	-141 587	-121 804
Hyvinvoinnin kehitysohjelma	66	-566	-500
Hiedanranta		-272	-272

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-4 800	0	-4 800

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtionosuuksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja pitovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Oman toiminnan lisäksi palveluja mahdollistetaan avustuksilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämillä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kulttuuri on asukkaiden hyvän elämän edellytys. Kulttuurin palveluryhmän tavoitteena on mahdollistaa kaikille kulttuurin ja taiteen kokeminen ja tekeminen sekä sivistyksen ja ymmärryksen kehittyminen. Tuottamalla laadukkaita sisältöjä ja tukemalla alan tekijöitä sekä moniäänistä kulttuurielämää varmistetaan Tampereen asema korkeatasoisena kulttuurikaupunkina.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan yksiköiden tulonmuodostusta kasvattamalla, sopeuttamalla toimintaa ja hankintoja taloustilanteeseen sekä tehostamalla tilankäyttöä. Kasvavia asiakasmääriä palvelee sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia ja digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä.

Ryhmäajanvarausjärjestelmä ja museoiden digitaalinen lipunmyynti otetaan käyttöön ja 15 maakunnan yhteinen Kulttuuripankki-verkkopalvelu käynnistyy Tampereen koordinoimana.

Kulttuurin alueellista yhdenvertaisuutta lisätään käynnistämällä kaupunginosien kulttuuritoiminnan malli. Kaikukortin ja kulttuuriluotsitoiminnan kumppanuuskäytänteitä kehitetään edelleen ja vakiintunut Kaikukortti-raati osallistuu aktiivisesti Kaikukortti-toiminnan suunnitteluun. Kulttuurikasvatusohjelma Taidekaari viettää 20-vuotisjuhlavuotta.

Kirjasto panostaa vahvasti lukutaitotyöhön ja sen vaikuttavuuden arviointiin, sekä osallistuu Tampereen lukutaitostrategian valmisteluun. Kirjaston palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti ja luodaan sujuva asiakaspalautteiden käsittelymalli. Uuden kirjastojärjestelmän hankintaprojekti käynnistyy, ja uuden aineiston saapumista asiakkaalle nopeutetaan prosesseja uudistamalla. Pääkirjasto Metso viettää 40-vuotisjuhlavuotta.

Tampereen seudun työväenopiston keskeisimpänä kärkeemana on oppimis- ja toimintaympäristön kehittäminen tilojen ja saavutettavuuden näkökulmasta. Työväenopisto kehittää asiakaskokemusta vastaamalla opiskelijoidensa yksilöllisiin tarpeisiin ja vahvistaa opintotarjonnallaan kokemusta elämän merkityksellisyydestä sekä taitoja vaikuttaa yhteiskunnassa. Saavutettavuutta parannetaan Kaikukortti-edulla, opintosetelilennuksilla ja maksuhuojennuksilla rahoituksen rajoissa.

Tampereen taidemuseon ja Muumimuseon toiminta painottuu näyttelyiden ja yleisöpalveluiden järjestämiseen sekä kokoelmien, mukaan lukien julkinen taide, kehittämiseen. Erityinen painopistealue on vetovoimaisen museotoiminnan kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Muumimuseolla tavoitellaan kävijämäärien osalta ennätysvuotta.

Sara Hildénin taidemuseon toiminnassa painottuu kokoelmanhoidollinen työ sekä merkittävien modernin- ja nykytaiteen näyttelyiden tutkimuksellinen valmistelu ja toteutus, joilla pyritään asiakaskokemuksen vahvistamiseen. Museon tunnettuutta edistetään aiempien vuosien tapaan monipuolisen näyttely-, julkaisu- ja teoslainatoiminnan kautta.

Tampereen historialliset museot tuottaa Museokeskus Vapriikissa ja Museo Milavidassa kansainvälisen tason laadukkaita näyttelyitä ja panostaa asiakaspohjan laajentamiseen tuomalla uusia, yllättäviä näyttelyaiheita. Kulttuuriperintötyön ytimessä ovat myös Historiallisten museoiden laajat kokoelmat sekä Amurin museokortteli, jota kehitetään kaupunkilaisten yhteiseksi elämyskohteeksi.

Tampere Filharmonia soittaa konsertteja klassisesta rockmusiikkiin ja tuo kuultavaksi mielenkiintoisia kotimaisia ja kansainvälisiä teoksia. Orkesteri tarjoaa maksutonta musiikkikasvatustoimintaa kouluille ja päiväkodeille ja sen Faunien iltapäivä -kamarimusiikkisarja täyttää 30 vuotta.

Hiedanrannan kulttuuritilakokonaisuuden suunnittelu etenee tarveselvityksen valmistuttua. Nekalan kulttuurikeskus avautuu yleisölle ja taiteilijoiden työskentelytilojen vuokraus alkaa. Kulttuurikeskukseen sijoittuu myös Nekalan kirjasto sekä Tampereen seudun työväenopiston verstaas ja keramiikkapaja. Tullikamarin perusparannus valmistuu. Tampereen taidemuseo siirtyy väistötiloihin peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeen vuoksi. Sara Hildénin taidemuseon perusparannus- ja laajennushankkeen suunnitteluun jatkuu. Museoiden kokoelmakeskuksen tilakysymyksessä edetään kohti pitkäaikaista ratkaisua.

Palvelujen toimintamenot

		Toimintamenot*, 1 000 euroa
Palvelu		
Avustukset ja muu tuotanto Kulttuuri		18 372
Museoiden näyttelypalvelut		14 908
Avoimet kirjastopalvelut		14 147
Konsertit ja muu tapahtumatoiminta		9 531
Museoiden kokoelmapalvelut		5 587
Vapaan sivistystyön palvelut		5 101
Kirjaston kokoelmapalvelut		2 916
Kulttuuritalot ja tapahtumat		2 328
Lastenkulttuuripalvelut		1 634
Hakeutuvat kirjastopalvelut		1 424
Taiteen perusopetus		1 048
Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalvelut		1 039
Kohdennetut kulttuuripalvelut		817
Musiikkijuhlat		669
Kulttuurin projektit		518
Tallenteet ja streamaukset		501
Kirjastojen alueellinen kehittäminen		293
Kulttuurin tekijöiden tukeminen		88
Yhteensä		80 922

* Sisältää Kulttuurin palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 3,8 milj. euroa

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	11 504	12 043
Toimintamenot	-79 420	-80 922
Toimintakate	-67 916	-68 879

Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-11 227	-633

Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Toiminta-avustuksilla tuetaan tamperelaisten järjestöjen toimintaedellytyksiä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan ja ylläpidetään vuoden 2026 aikana. Kaupin alueen kehittäminen jatkuu jalkapallon olosuhteita sekä liikuntareittejä kehittämällä. Hakametsän Sport Campuksen rakennustyöt käynnistyvät. Mustanvuoren kriketti- ja baseballkentän rakentaminen alkaa. Uudenlainen liikunnallinen nuorisotyö käynnistyy Hervannan vapaa-aikakeskukseen valmistuvissa tiloissa. Härmälään valmistuu uimaranta ja Lahdesjärven uimarannalle valmistuu huoltorakennus. Tammelan stadionin tekonurmi vaihdetaan ja vanha nurmi hyödynnetään pienemmille ulkokentille.

Vuoden 2026 merkittävimmät kansainväliset tapahtumat ovat salibandyn MM-kilpailut sekä lentopallon EM-kilpailut. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen kisajärjestäjien käyttöön. Lisäksi erilaiset konsertit monipuolistavat liikunnan olosuhteiden käyttöä eri puolilla kaupunkia.

Nuorisopalvelujen toiminnoissa lähtökohtana on ennaltaehkäisevä hyvinvointia edistävä työ. Toiminnoissa näkyy yhteisöllisyys, nuorikeskeisyys ja yhdenvertaisuus. Vuonna 2026 keskitytään nuorisopalvelujen vision jalkauttamiseen. Nuorisopalveluissa keskitytään ylläpitämään ja kehittämään nykyistä laadukasta palveluntarjontaa. Alueellista liikunnallista nuorisotyötä lisätään.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen varaus- ja hinnoittelutoimintaa edelleen kehitetään vuoden 2026 aikana entistä asiakasystävällisemmäksi ja selkeälukuisemmaksi.

Talouden sopeuttamistavoitteisiin vastataan yksiköiden tulonmuodostusta kasvattamalla, sopeuttamalla toimintaa, hankintoja ja avustuksia taloustilanteeseen sekä tehostamalla tilojen käyttöä. Kasvavia asiakasmääriä palvellaan sisältöjä, asiakaskokemusta, markkinointia ja digitaalisia asiakaspolkuja kehittämällä.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Ulkoliikuntapalvelut	17 640
Sisäliikuntapalvelut	13 902
Uimahallipalvelut	10 286
Jäähallipalvelut	7 538
Kasvatuksellinen ohjaustoiminta	4 152
Sosiaalinen vahvistaminen	2 699
Harrastaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen	2 656
Avustukset ja muu tuotanto Liikunta ja nuoriso	1 882
Liikunnan ohjauspalvelut	747
Yhteensä	61 503

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Liikunta ja nuoriso palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 2,9 milj. euroa

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Toimintatulot	7 224	7 805
Toimintamenot	-59 589	-61 503
Toimintakate	-52 365	-53 697
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2025	TA 2026
Investointimenot	-6 057	-4 167